

O .tayindir itlakla Demek .işarettir karinesiz " فُلٌ هُوَ " tayinde taayyün var. Ey, "هُوَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ" Şu, tevhid-i şuhuda bir işarettir. Hakikatbîn nazar tevhide müstağrak olursa der ki: "هُوَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ" İzah eder misiniz, "karinesiz işaret" ile "karineli işaret" farklı mı?

"Birinci cümle: "هُوَ فُلٌ" karinesiz işarettir. Demek itlakla tayindir. O tayinde taayyün var. Ey, Lâ hüve illâ Hû.

Şu tevhid-i şuhuda bir işarettir. Hakikatbîn nazar tevhide müstağrak olursa der ki: "Lâ meşhûde illâ Hû."(1)

İtlak, bir şeyin çerçevesini serbest bırakmak iken, **tayin** de bir şeyin çerçevesini çizmek ve sınırlandırmak anlamındadır.

Hakikat nazarıyla bakıldığında meşhudât-ı âlem Ondandır ve ancak Ona delâlet eder. Her şeyin ona olan delaleti şuhudi bir hakikattir ve itlak içindedir. Yani Allah'a işaret eden delillerin miktarı ve sınırı tayin edilmemiş iken, Allah'ın ne olmadığı tayin ve tespit edilmiştir. *Allah zaman ve mekana ve onların içindeki hiçbir şeye benzemez.*

Özetlemek gerekirse, Allah'ın mahiyeti bizce meçhuldür ve tanımlanarak kayıt altına alınamaz. Ama Allah'ın ne olmadığı bizce malumdur ve tanımlanabilir. Mesela, Allah madde değildir, cisim değildir, eli ayağı yoktur, doğmaz ve doğurmaz, hiçbir varlığa benzemez ve hakeza...

Yalnız tevhitte istiğrak (kendinden geçmek) etmiş birisi, bütün görünenlere yani mevcudata sadece istiğrak halinde iken "Odur" diyebilir. **"Lâ meşhûde illâ Hû"** ifadesi bu istiğrak halinin bir sembolü bir formülü niteliğindedir.

Ama esas ve sağlam olan **"Lâ hüve illâ Hû"**dır. Yani her şey onun tek ve bir İlah olduğuna şahitlik edip ispat ediyor.

Karine, bilinmeyen bir şeyin anlaşılmasına yarayan ipucu ya da anlaşılması zor olan hususun hak ve hakikatine dair cüz'i delil olan şey demektir.

Karineli işaret, dolaylı işaret etmek iken, karinesiz işaret etmek ise dolaysız direkt ifade etmek demektir.

“Hu” zamiri direkt ve dolaysız bir ifade şeklidir, **“De ki O Allah birdir.”** demek gibi. **O** zamiri ile **Allah** lafzı arasında direkt bir bağlantı olduğu için, *karineli* değil *karinesiz* oluyor...

(1) bk. [Sözler, Lemeat.](#)